

Charakterystyka terenu badań i badanej populacji

2 maja 2025

W każdej pracy badawczej, której celem jest zebranie danych empirycznych w oparciu o obserwację, ankietę, wywiad czy eksperyment, niezwykle istotne znaczenie ma dokładna charakterystyka zarówno **terenu badań**, jak i **badanej populacji**. Elementy te wpływają na zakres generalizacji wyników, trafność wniosków, a także na wiarygodność całego procesu badawczego. Precyzyjne określenie, gdzie i wśród kogo prowadzone było badanie, stanowi nie tylko podstawę dla metodologicznej transparentności, ale także umożliwia ocenę potencjalnych ograniczeń wynikających z kontekstu przestrzenno-społecznego.

Teren badań rozumiany jest jako przestrzeń geograficzna, administracyjna bądź instytucjonalna, w której prowadzone są działania badawcze. Może to być miejscowość, dzielnica miasta, określony region, szkoła, instytucja publiczna, zakład pracy, a nawet środowisko wirtualne, jak fora internetowe czy portale społecznościowe. Dobór terenu badań nie powinien być przypadkowy – powinien wynikać z celów badania, problemów badawczych i hipotez. W badaniach lokalnych uwzględnia się najczęściej tło społeczno-ekonomiczne, poziom rozwoju infrastruktury, dostępność instytucji edukacyjnych czy kulturowych, a także zróżnicowanie demograficzne danego obszaru. W przypadku badań o charakterze porównawczym lub przekrojowym istotne jest uwzględnienie kontrastów między różnymi terenami, np. wiejskimi a miejskimi.

W kontekście badań prowadzonych w szkołach, jak to ma miejsce w wielu projektach pedagogicznych, teren badań obejmuje zazwyczaj konkretne placówki edukacyjne. W takim przypadku istotne staje się ich usytuowanie (np. szkoły w dużych miastach vs. szkoły w mniejszych miejscowościach), profil placówki (liceum ogólnokształcące, technikum, szkoła

branżowa), a także jej specyfika organizacyjna i kadrowa. Cechy te mogą mieć wpływ na postawy, zachowania i opinie uczniów, co powinno być uwzględnione w interpretacji wyników.

Drugim kluczowym elementem jest charakterystyka **badanej populacji**, czyli zbioru jednostek, które są przedmiotem zainteresowania badacza i od których zbierane są dane. W badaniach pedagogicznych najczęściej są to uczniowie, studenci, nauczyciele, rodzice bądź inne osoby zaangażowane w proces edukacyjny. Badana populacja musi zostać dokładnie opisana – ze względu na wiek, płeć, poziom wykształcenia, sytuację społeczną, a w razie potrzeby także pod względem cech kulturowych, ekonomicznych czy zdrowotnych. Taka charakterystyka umożliwia nie tylko analizę wewnętrznego zróżnicowania populacji, ale również pozwala na ocenę reprezentatywności próby badawczej.

W przypadku badań prowadzonych wśród młodzieży licealnej badana populacja składa się z uczniów szkół średnich, zazwyczaj w wieku od 15 do 19 lat. Jest to grupa wiekowa wyjątkowo dynamiczna pod względem rozwoju osobowościowego, społecznego i intelektualnego. Cechuje ją wysoka podatność na wpływy środowiskowe i medialne, a także intensywne poszukiwanie własnej tożsamości. Z tego względu młodzież licealna stanowi częsty obiekt zainteresowania badaczy analizujących np. zachowania konsumenckie, postawy społeczne, aktywność w mediach cyfrowych czy potrzeby edukacyjne.

Warto także wspomnieć o sposobie doboru próby badawczej, który wpływa na możliwość generalizacji wyników. Próba może mieć charakter losowy, co zapewnia większą reprezentatywność, lub celowy – np. gdy badanie obejmuje wyłącznie klasy o profilu humanistycznym lub uczniów szczególnie aktywnych w samorządzie szkolnym. Wybór metody doboru próby powinien być uzasadniony celami badania i jasno opisany w części metodologicznej. Ważne jest również określenie wielkości próby – zbyt mała próba może nie pozwalać na wyciągnięcie uogólnień, zbyt duża – może powodować trudności organizacyjne i analityczne.

Należy zaznaczyć, że zarówno teren badań, jak i charakterystyka badanej populacji muszą być brane pod uwagę przy interpretacji wyników. Kontekst przestrzenny, kulturowy, instytucjonalny i społeczny, w jakim funkcjonują badani, wpływa na ich odpowiedzi, postawy i deklaracje. Uwzględnienie tego kontekstu jest warunkiem koniecznym do prawidłowej analizy i formułowania wniosków, które mogą mieć wartość aplikacyjną – np. w tworzeniu programów edukacyjnych, kampanii społecznych czy strategii wspierania młodzieży w ich rozwoju.

Badania do niniejszej pracy przeprowadzono w Zespole Szkół nr 1 w Rzeszowie. Do szkoły uczęszcza około 1400 uczniów. W skład Zespołu Szkół wchodzi:

- VI Liceum Ogólnokształcące;
- Technikum Budowlane;
- Zasadnicza Szkoła Budowlana;
- Liceum Techniczne;

Profile obowiązujące w VI LO, to matematyczno – informatyczny, biologiczno – chemiczny, dziennikarski, historyczno – prawny, językowy, pedagogiczny oraz ogólny.

Organami Statutowymi Zespołu Szkół nr 1 są:

- Dyrektor;
- Rada Pedagogiczna;
- Rada Rodziców;
- Samorząd Uczniowski;

Do realizacji celów statutowych szkoła zapewnia następujące pomieszczenia:

1. Pomieszczenia do nauki – klasopracownie i pracownie przedmiotowe;
2. Bibliotekę;
3. Gabinet lekarski i dentystyczny;

4. Gabinet terapii pedagogicznej;
5. Szatnie szkolne;
6. Tereny rekreacyjne i sale gimnastyczne;
7. Pomieszczenie dla Samorządu Uczniowskiego i organizacji młodzieżowych;
8. Pomieszczenie administracyjno – gospodarcze;

Wśród zajęć pozalekcyjnych prowadzonych na terenie szkoły można wyróżnić:

- Dziewczęcą Orkiestrę Dętą;
- zespół muzyczny;
- Szkolny Klub Sportowy – sekcja siatkówki, koszykówki, aerobiku;
- Warsztaty Dziennikarskie;
- Kółko Teatralne – sekcja kabaretu;
- Liga Ochrony Przyrody;
- Kółko Ornitologiczne;
- Klub Europejczyka;
- Redakcja gazetki szkolnej – „Szubrawiec”;

Grupę badawczą stanowili uczniowie klasy II Liceum Ogólnokształcącego uczący się na profilu historyczno – prawnym. W badaniach wzięło udział 31 osób w wieku 17 – 18 lat: 21 dziewcząt i 10 chłopców. Badania zostały przeprowadzone 4 maja 2004 roku w czasie trwania godziny wychowawczej. Badania zostały wcześniej uzgodnione zarówno z dyrekcją szkoły, pedagogiem, jak również wychowawcą klasy.

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.